

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1190/2016
27.09.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Александар Петровић и Бранислав Глогоњац, адвокати из ..., против тужених: Градска општина Стари град, коју заступа Правобранилаштво Градске општине Стари град и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене Градске општине Стари град изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4789/2015 од 16.03.2016. године, у седници одржаној 27.09.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене Градске општине Стари град изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4789/2015 од 16.03.2016. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова за одговор на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 92/13 од 02.04.2015. године, ставом првим изреке, утврђено је да тужилац има право власништва на двособном стану ..., који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у ул. ... у ..., корисне површине 68 м², постојећег на кат. парц. бр. ..., уписаног у лист непокретности бр. ... КО ..., по основу тестаментa покојне ББ, бивше из ..., сачињеног у форми писменог тестаментa пред сведоцима 30.12.1991. године, проглашеног у предмету Првог основног суда у Београду РЗ 1675/2014 дана 26.12.2014. године, што су тужена Градска општина Стари град и тужена Република Србија, дужне да признају и трпе, као и да тужилац може на основу ове пресуде, која има служити као земљишно-књижна исправа, уписати у РГЗ, Службу за катастар непокретности ..., без даље сагласности тужених, своје право власништва на двособном стану ..., који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у ул. ... у ..., у лист непокретности бр. ... КО ..., у В-2 листу на кат. парцели бр. ..., када се за то стекну законом прописани услови. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка од

956.150,00 динара са затезном каматом прописаном Законом о затезној камати почев од 02.04.2015. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4789/2015 од 16.03.2016. године, жалба тужене Градске општине Стари град је одбијена као неоснована и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је утврђено да тужилац има право власништва на двособном стану ..., који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у ул. ... у ..., корисне површине 68 м², постојећег на кат. парц. бр. ..., уписаног у лист непокретности бр. ... КО ..., по основу тестаментa пок. ББ, бивше из ..., сачињеног у форми писменог тестаментa пред сведоцима 30.12.1991.године, проглашеног у предмету Првог основног суда у Београду РЗ 1675/2014 дана 26.12.2014. године, што је тужена Градска општина Стари град дужна да призна и трпи, као и да тужилац може на основу ове пресуде, која има служити као земљишно-књижна исправа, уписати у РГЗ, Службу за катастар непокретности ..., без даље сагласности тужене Градске општине Стари град своје право власништва на наведеном стану, када се за то стекну законом прописани услови и у делу става другог изреке којим је обавезана тужена Градска општина Стари град да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 956.150,00 динара са затезном каматом прописаном Законом о затезној камати почев од 02.04.2015. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог и става другог изреке, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца у односу на тужену Републику Србију, како је ближе наведено овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој Републици Србији накнади трошкове другостепеног поступка од 78.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијени су, као неосновани, захтеви тужиоца и тужене Градске општине Стари град за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужена Градска општина Стари град је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду применом члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 361. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, сада покојна ББ, као купац, са НИУ „Службени лист СФРЈ“, као продавцем, закључила је уговор о купопродаји стана у друштвеној својини, оверен код Првог општинског суда у Београду 24.10.1991. године и то двособног стана, који се налази на трећем спрату стамбене зграде бр. ... у ул. ... у ББ је сачинила својеручни тестамент 10.12.1991. године, којим је за јединог наследника на стану одредила ВВ, након чега је сачинила писмени тестамент пред сведоцима 30.12.1991. године, којим је за јединог наследника на стану одредила тужиоца. У међувремену, ББ је, као прималац издржавања, са ГГ, ујаком тужиоца и тужиоцем, као даваоцима издржавања, закључила уговор о доживотном издржавању 24.12.1991. године, који је оверен код Првог општинског суда у Београду 08.01.1992. године у предмету Р 3502/91, којим је после своје смрти оставила стан тужиоцу, а тужиочевом ујаку право плодуживања. ББ је преминула 17.03.1992. године. Правноснажном пресудом Првог општинског суда у Београду П 14679/92 од 03.06.2005. године, по тужби ВВ, утврђено је да наведени уговор о доживотном издржавању не производи правно дејство као апсолутно ништав, а одбијен је као неоснован тужбени захтев ВВ да се утврди да има право својине на стану на основу својеручног тестамена ББ, што би тужени АА био дужан да призна, испразни стан и преда га ВВ, док је поступак против тужиоцевог ујака прекинут, јер је преминуо. Решењем РГЗ, Служба за катастар непокретности ... од 11.02.2009. године синови тужиоца ДД и ЂЂ су уписани као власници на предметном стану са уделом од по $\frac{1}{2}$ идеалних делова, по основу уговора о поклону стана, овереног код Другог општинског суда у Београду под Ов. ... дана 23.11.2001. године, закљученог између тужиоца, као поклонодавца, и ДД и ЂЂ, као поклонопримаца. Правноснажним решењем Првог општинског суда у Београду О ... од 03.04.2009. године заоставштина пок. ББ, која се састоји од ванкњижног власништва на стану предаје се Градској општини Стари град, након чега су службеници Градске општине Стари град синове тужиоца, који су се налазили у државини стана, обавестили да је Градској општини Стари град стан предат на основу наведеног решења. Први основни суд у Београду је дописом од 30.04.2010. године обавестио тужиоца да своја права, као тестаментални наследник пок. ББ, може остварити у парничном поступку. Тужилац је 18.05.2010. године поднео тужбу у овом поступку. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 76213/10 од 03.04.2012. године по тужби Градске општине Стари град утврђено је да није правно ваљана укњижба права власништва на стану у корист ДД и ЂЂ извршена на основу решења РГЗ од 11.02.2009. године, па је наложено брисање укњижбе, а ДД и ЂЂ су обавезани да се са свим лицима и стварима иселе из стана и предају га Градској општини Стари град. Из налаза и мишљења судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду од 17.07.2014. године утврђено је да је ББ у време сачињавања писменог тестамена пред сведоцима била способна за расуђивање. Тај тестамент је проглашен 26.12.2014. године на записнику код Првог основног суда у Београду у предмету РЗ 1675/2014.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да право тужиоца да захтева заоставштину пок. ББ није застарело, као и да писмени тестамент пред сведоцима, којим је пок. ББ одредила тужиоца за наследника на стану није ништав у смислу Закона о наслеђивању („Службени гласник СРС“ бр.

52/74, 1/80 и 25/82), који се примењује на основу члана 237. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ бр. 46/95, 101/03 и 6/15), због чега је усвојио тужбени захтев у односу на тужену Градску општину Стари град и тужену Републику Србију, док је другостепени суд закључио да је правилна одлука првостепеног суда у односу на тужену Градску општину Стари град, али да тужена Република Србија није пасивно легитимисана у овом поступку, због чега је првостепена пресуда преиначена и одбијен тужбени захтев у односу на тужену Републику Србију.

По оцени Врховног касационог суда правилна је одлука нижестепених судова у односу на тужену Градску општину Стари град.

Одредбом члана 100. став 1. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ бр. 52/74, 1/80 и 25/82), прописано је да завешталац може увек опозвати тестамент у целини или делимично изјавом датом у било ком облику у коме се по закону може направити тестамент, а чланом 102. истог закона прописано је да свако доцније располагање од стране завештаоца одређеном ствари коју је био неком завештао, има за последицу опозивање завештања те ствари.

Сходно наведеном, опозив завештања је једнострана изјава воље завештаоца којом се ставља ван снаге раније сачињено пуноважно завештање или нека његова одредба. Завешталац може завештање ставити ван снаге у целости или делимично располагањем правним пословима *inter vivos* индивидуално одређеним стварима или правима којима је располагао путем завештања.

У конкретном случају писмени тестамент пред сведоцима од 30.12.1991. године којим је пок. ББ располагала предметним станом у корист тужиоца није стављен ван снаге касније закљученим уговором о доживотном издржавању, који је оверен пред Првим општинским судом у Београду 08.01.1992. године, чији је предмет иста непокретност, будући да је у поступку који је окончан правноснажном пресудом Првог општинског суда у Београду П 14679/92 од 03.06.2005. године, по тужби ВВ, утврђено да наведени уговор о доживотном издржавању не производи правно дејство, као апсолутно ништав. Пошто је уговор о доживотном издржавању ништав и не производи правно дејство од самог почетка, то су неосновани наводи ревизије тужене да је тестамент пред сведоцима сачињен 30.12.1991. године опозван уговором о доживотном издржавању овереним 08.01.1992. године. Наиме, како је правноснажном пресудом утврђена ништавост уговора о доживотном издржавању, којим је покојна ББ располагала предметним станом у корист тужиоца, то раније сачињен тестамент пред сведоцима који је тим уговором о доживотном издржавању опозван, поново ступа на снагу. Стога је правилна одлука нижестепених судова којом је утврђено да тужилац по основу наведеног тестаментa има право власништва на предметном стану.

Осим тога, неосновани су наводи ревизије тужене да је право тужиоца да захтева заоставштину застарело, јер је за тестамент сазнао 30.12.1991. године када

је сачињен. Наиме, чланом 139. став 1. Закона о наслеђивању, прописано је да право захтевати заоставштину као наследник оставиоца застарева према савесном држаоцу за две године од дана од када је наследник сазнао за своје право и за држаоца ствари заоставштине, а најдаље за 10 година рачунајући за законског наследника од смрти оставиоца а за тестаменталног наследника од проглашења тестамент. Дакле, објективни рок од 10 година за застарелост права тестаменталног наследника да захтева заоставштину рачуна се од проглашења тестамент, а не од сазнања за тестамент, нити од смрти тестатора. Писмени тестамент пред сведоцима пок. ББ од 30.12.1991. године, проглашен је у предмету Првог основног суда у Београду РЗ 1675/2014 дана 26.12.2014. године, у току трајања овог поступка, па наведени рок није протекао. Субјективни рок од 2 године према савесном држаоцу се рачуна од сазнања за право и за држаоца ствари заоставштине, а у конкретном случају држалац стана је био тужилац, па његови синови по основу уговора о поклону (што тужена Градска општина Стари град и не спори), па овај рок у конкретном случају није релевантан.

По оцени Врховног касационог суда, неосновани су наводи ревизије да нижестепени судови нису ценили чињеницу да је у поступку доношења пресуде П 14679/92 од 03.06.2005. године, којом је утврђено да је уговор о доживотном издржавању ништав, вештачењем утврђено да пок. ББ није била способна за расуђивање. Наиме, према налазу и мишљењу судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду (који је приликом давања свог налаза и мишљења имао у виду налаз и мишљење вештака на који ревизија указује), ББ је у време сачињавања тестамент 30.12.1991. године била способна за расуђивање. На примедбе заступника тужене Градске општине Стари град, председник судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду се изјаснио на рочишту од 02.04.2015. године. Након тога заступник тужене Градске општине Стари град није имао више примедби, нити је предложио ново вештачење, већ се сагласио са предлогом пуномоћника тужиоца да се главна расправа закључи. Стога су правилно поступили нижестепени судови када су оценом налаза и мишљења судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Београду утврдили чињеницу да је пок. ББ била способна за расуђивање, јер суд одлучује на основу доказа које је извео у поступку – на главној расправи или пред замољеним судом (члан 233. ЗПП), а не доказа који су изведени у другом парничном поступку.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је одбио као неосновану ревизију тужене Градске општине Стари град и одлучио као у ставу првом изреке применом члана 405. став 1. ЗПП.

Тужиоцу нису признати трошкови за састав одговора на ревизију, јер по оцени Врховног касационог суда предузимање ове парничне радње није било нужно или неопходно ради заштите и остваривања права тужиоца, а све у складу са одредбом члана 150. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 161. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић